

"Dette er bra, virkelig demokratisk!"

"Vi er alle klare for et nytt møte når arealdelen legges ut – uavhengig om dere inviterer eller ikke"

Gjestebud

Begrepet gjestebud oppsto da kommuneplanens arbeidsgruppe utfordret en ressursgruppe bestående av innbyggere til å komme med forslag til hvordan man kan nå innbyggere som vanligvis ikke får fram sine meninger – de som er spesielt berørte av temaer og de som vanligvis ikke pleier å stille på folkemøter.

Gjestebud handlet om at innbyggere inviterer gjester hjem til seg for å diskutere ett eller flere tema fra kommuneplanen. Erfaringen fra dette er svært god, både sett fra innbyggernes, politikernes og kommuneadministrasjonens side.

Gjestebud har fått relativt stor oppmerksomhet:

- Drammens Tidende har skrevet reportasje (DT 30.11.12)
- Distriktssenteret har gjort det samme: <http://www.distriktssenteret.no/ressurser/svelvik-innviterer-til-gjestebud-som-ender-av-kommuneplanarbeidet>
- Vestfolk fylkeskommune inviterte oss til å fortelle om kommuneplanprosessen for LUK-nettverket: http://regional.vfk.no/default.aspx?sc_itemid=%7BDAB6E2F8-E0DA-4C59-8748-80EA466004AC%7D
- Husbanken viser til medvirkning og deltakelse i Svelvik: <http://www.husbanken.no/byggeskikk/kommunene-har-nokkelen/>
- Vi holdt en forelesning for etter- og videreutdanningskurset "Samspill og ledelse i by- og stedsutvikling - medvirkning og kontekstforståelse" (UMB), hvor gjestebud fikk stor respons!
- Forsker Gro Sandkjær Hanssen (NIBR) deltok på overnevnte forelesning og merket seg gjestebud som metode. Hun brakte dette videre på "Kommuneplankonferansen 2013" i Kristiansund: <http://www.ks.no/PageFiles/34503/sankjaerhansen.pdf> og videre til:
- NIBR har lagd en rapport på bestilling fra KS hvor gjestebud inngår: <http://www.ks.no/PageFiles/40878/Rapport%20-%20inbyggermedvirkning.pdf?epslanguage=no>
- KS har utgitt et idéhefte hvor gjestebud m.m. inngår: <http://www.ks.no/PageFiles/41018/Id%c3%a9hefte%20-siste.pdf?epslanguage=no>

Dette er stas og bidrar til å sette Svelvik på kartet på en positiv måte ☺

Flere kommuner har spurt om de kan få en "oppskrift" for hvordan gjennomføre gjestebud. For det første har vi kun erfaring fra en runde med gjestebud, som gir lite grunnlag til å gi en "oppskrift", og for det andre tror vi det har stor betydning at gjestebudet tilpasses det enkelte temaet og de som ønskes involvert! Men vi deler gjerne erfaringene vi har:

Våre erfaringer fra gjestebud

Siden dette var første gang, og dermed et forsøk i hvordan gjestebud kan fungere som medvirkningsform, ble 31 svelvikinger spurt direkte om å være gjestebudverter.

Det ble avholdt 22 gjestebud (et av gjestebudene ble et samarbeid mellom to verter) i alle tettsteder i Svelvik, og i Oslo og Bergen blant Svelvikstudenter. Yngste gjestebud-deltaker var 18 år og eldste var 86 år. Det har vært en jevn fordeling mellom kvinner og menn.

Til sammen deltok mellom 120 og 140 innbyggere på gjestebud i kommuneplanens høringsperiode.

GJENNOMFØRING AV GJESTEBUD:

Ble diskutert og avklart internt i

1

MÅL

Vi hadde to mål med gjestebudene:

<p><i>forkant</i></p>	<p>1.</p>	<p>Få tilbakemeldinger/innspill på målene og strategiene i planforslaget. Få tilbakemeldinger/innspill fra innbyggere som er spesielt berørte av temaene og de som vanligvis ikke pleier å stille på folkemøter.</p>
	<p>2</p>	<p>MÅLGRUPPER Det var nyttig å reflektere rundt <u>hvem</u> det var viktig å sikre tilbakemeldinger/innspill fra (jf målet over). Vi vurderte målgrupper i fht satsningsområdene i kommuneplanen. Vi anså disse målgruppene som viktige:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vekst og utvikling: unge, barnefamilier, potensielle tilbakeflyttere (studenter), eldre, grunneiere, utviklere, eiendomsmeglere, større eiendomsbesittere, næringsdrivende • Levekår barn og unge: foreldre, foreninger/lag, andre som jobber med/omgås innbyggere som har vanskelige levekår • Levekår eldre: seniorer, pårørende, 50-åringer
	<p>3</p>	<p>FINNE GJESTEBUDVERTER Vi samlet forslag til navn til fra kommuneplanens arbeidsgruppe. Sikret spredning slik at innbyggere fra hele kommunen deltok + fra forskjellige miljøer/interesseområder. Deretter plukket vi ut de av innbyggerne vi mente ville kunne nå målgruppene vi ønsket tilbakemeldinger fra. Neste gang vil vi også kontakte enkelte for å sikre at vi når de vi trenger, men vil i tillegg annonsere i lokalavisa, slik at alle som ønsker kan bli gjestebudvert (vi har fått flere henvendelser allerede...)</p>
<p><i>Utarbeiding av materiell</i></p>	<p>4</p>	<p>INFORMASJON TIL GJESTEBUDVERTENE Det ble utarbeidet et informasjonsskriv med anbefalinger om antall gjester, servering, hvor mange temaer de skulle gi innspill til osv. Det var helt opptil den enkelte hvordan de ønsket å gjennomføre gjestebudet, men anbefalingene signaliserte hvilke forventninger vi hadde – eller ikke hadde! Tror det er viktig at opplegget ikke må bli for omfattende.</p>
	<p>5</p>	<p>HJELPESPØRSMÅL Det ble utarbeidet spørsmål som kunne benyttes for å få i gang diskusjoner. Spørsmålene var konkrete og knyttet til temaene i kommuneplanen. Disse inspirerte i stor grad til å fokusere på tiltak, men vi var innstilt på å "omdefinere" innspillene til overordnet nivå, og det gikk greit! I tillegg gav innspillene mye informasjon som vi kan bruke til neste plannivå.</p>
<p><i>Action!</i></p>	<p>6</p>	<p>SKAFFE GJESTEBUDVERTER Gjestebudvertene ble først ringt til og forspurt om de ville stille som gjestebudvert og hva det innebar. Deretter fikk de tilsendt informasjonsskriv. De fikk også vedlagt forslag til kommuneplan og spørsmål de kunne ta utgangspunkt i dersom de ønsket. Tips og anbefalinger var kun retningsgivende, det ble poengtert at det var helt opp til dem selv hvordan de ønsket å gjennomføre gjestebudet. Gjestebudene måtte holdes innen en periode på tre uker, men utover det var det opptil den enkelte gjestebudvert. Vi ringte til i alt 31 personer, 23 gjestebudverter gjennomførte.</p>

Etterarbeid	7	<p>TILBAKEMELDINGER</p> <p>Vi ba om to typer tilbakemeldinger:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Innspill til målene og strategiene i kommuneplanen 2. Evaluering av gjestebudet (siden dette var et forsøk og vi ønsket å høre hvordan det fungerte). Utdrag fra evalueringene – se nederst på siden <p><u>Innspill til kommuneplanen:</u> Valgfritt om de ville levere egen høringsuttalelse eller gi tilbakemelding til kommunen. Alle sendte tilbakemelding til oss, selv om de visste at innspillene ville slås sammen med de andre og kanskje ikke få samme vektlegging som om de ble levert inn som egen høringsuttalelse.</p> <p><u>Evaluering av gjestebudet:</u> Tror at vi vil be om enkel tilbakemelding i fht gjestebudet også neste gang, det kan være nyttig for hele tiden å kunne korrigere/bli bedre.</p> <p>Tilbakemeldingsformen bør nok ikke bli for komplisert og omfattende. Husk også at ikke alle har e-post og mobiltelefon.</p>

Tilbakemeldinger fra gjestebudvertene:

”Dette er bra, virkelig demokratisk”

”Vi synes gjestebudet er en god ide for å engasjere ”den vanlige mannen i gata” og de som ikke kanskje ville sagt sine meninger ellers, og vi vil jo gjerne få være med å påvirke kommunen vår i positiv retning om det skulle la seg gjøre eller om det er mulig å se resultater av dette på sikt!”

”Vi er alle klare for et nytt møte når arealdelen legges ut – uavhengig om dere inviterer eller ikke;)”

”Det var hyggelig og spennende måte å diskutere Svelviks framtid for seniorer på”

”Alle syntes det var en fin måte å møtes på i små grupper hvor alle fikk delta i diskusjonen uten å kvie seg for å stå frem”

”Veldig fornøyd med å få noen føringer fra dere i forkant, noen signaler om hva dere ønsket å få ut av det og forslag til temaer, samtidig som det var stor frihet til å velge temaer selv og mulighet for en løs tone og spontanitet til å ta tak i det som gruppa var opptatt av.”

”Glimrende opplegg. Engasjerer engasjerte mennesker som normalt er fraskåret fra å bidra fordi de enten ikke ønsker å gå inn i lokalpolitikken (dette krever innmeldelse i politisk parti) eller de ønsker av forskjellige årsaker ikke å tone flagg på åpne møter.”

”Bør absolutt fortsettes. Gir meg som lokalpolitiker impulser og gode ideer”

”Fornøyd med fritt å få velge tema”

”Dere hadde gjort et svært bra forarbeid. Det tror jeg er avgjørende for resultatet - om det blir noe å hente av det.”

”Med 30 grupper vil jeg tro at noe utpeker seg, gir en retning. Om det f.eks. bare hadde blitt 5 grupper, kunne ikke resultatet blitt tillagt noen vekt.”

”Den viktigste effekten av hele dette opplegget tror jeg ligger i at så mange deltagere får et lite eierforhold til kommuneplanen, et slags medansvar for at vi lykkes med noe av dette. Blir mer positive innbyggere.”

”Gjestebud er absolutt en god måte å få innspill på. Vi tror det kan være nyttig å gjennomføre gjestebud i alle spørsmål som er av en slik art at de berører hele eller deler av kommunen, det være seg kommuneplanarbeid, skolestruktur, evt fylkestilhørighet/kommunesammenslåing hvis det kommer opp som aktuelt tema, lokalisering av f. eks nytt sykehjem eller ønske fra innbyggerne om mer hjemmebaserte tjenester kontra sykehjems plasser osv.”

”Bruk oss igjen, hvis kommunen lurer på hva vi synes” (fra seniorer)

”Vi trenger noe som er nært og håndterlig, og fortsetter dere slik, så er dere nok på rett vei”

”Veldig positivt! Ble en helt annen diskusjon enn det en kan få til i et stormøte. Alle fikk tenkt seg om, alle fikk kommet med sine tanker og ideer. Ble en fin diskusjon, og til slutt en konklusjon vi alle kunne enes om.”

”Jeg mener en tilbakemelding fra Gjestebudet må inneholde navn på hvem som har deltatt og være signert, ellers blir det som et usignert brev – ikke noe å ta hensyn til.”

”Kjempeflott måte å skape engasjement og samhold mot felles mål. På sikt kan slike felles møtepunkt ha mange positive «bivirkninger», tror nok noen av mine gjester nå lettere kan ringe hverandre og spørre hverandre om råd og hjelp etc.

”Veldig viktig med informasjon fra kommunen f.eks gjennom media i etterkant på hvordan innspillende ble brukt.”

”Det følte veldig riktig å samle gjester som har samme fokus og felles behov.”

”Jeg tror dette kan benyttes i flere kommunale saker, områder, nettopp for å få bredere tilbakemeldinger enn man vanligvis får ved tradisjonelle infomøter.”

”Fortsett å bruke gjestebud aktivt!”

”Gjestebud er en fin måte å få med alle på. Vi får jo alle mulighet til å se hva som står i en kommuneplan på denne måten. Ellers ville vi kanskje ikke sett i den overhodet.”

”Det virker som en fin måte å engasjere innbyggerne til å vise hva de mener, og muligheten til å forme sin egen fremtid for saker de virkelig brenner for. Jeg ser det også som en fordel for Svelvik kommune som får større kontakt med innbyggerne, og at de får tilgang på råd/tips på en enkel og effektiv måte.”

Kommentar fra studentvert: ”Endringer til en evt. neste gang vil være å gi deltakerne mer tid til å komme med forslag til problemet. Dette for å komme dypere inn på problemet, og dermed kunne være i bedre stand til å finne løsninger. (I stedet for å bare ramse opp hva man vil forbedre, bør man tenke over logiske og sannsynlige løsninger som er gjennomførbare.) Dette kan løses ved å møtes to kvelder, å utveksle mail over tid eller å diskutere over et forum på nettet, f. eks. facebook. Sistnevnte løsning kan være aktuelt for studenter, der man kan diskutere når man har tid slik at alle får deltatt.”

Noen følte referatskriving som litt pes og ville skrive referat fra møtet direkte inn på pc neste gang.

Gjestene ble i hovedsak invitert ved telefonkontakt. Noen la ut innbydelse på facebook, andre sendte sms eller ringte til sine gjester. Det var helt klart best oppmøterespons på de som ble kontaktet via sms eller telefon.